

УДК 37.091.33:004.77:004.9:374

© Боярська-Хоменко А.В., 2025

<http://orcid.org/0000-0002-1818-3074>

<https://doi.org/10.34142/23128046.2025.59.05>

А. В. Боярська-Хоменко

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОСВІТНІХ ВЕБСАЙТІВ У РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Стаття присвячена теоретичному обґрунтуванню педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів у розвитку цифрової компетентності вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти. Актуальність дослідження зумовлена процесами цифровізації освіти, нормативним закріпленням цифрової компетентності як обов'язкової складової професійного розвитку педагогів та зростанням ролі цифрового освітнього середовища у підвищенні кваліфікації. У статті проаналізовано міжнародні та національні рамкові документи, що визначають вимоги до цифрової компетентності педагогічних працівників, і обґрунтовано провідну роль післядипломної педагогічної освіти у її формуванні та розвитку.

Метою статті є теоретичне обґрунтування педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів як чинника розвитку цифрової компетентності вчителів, уточнення їхнього функціонального призначення, структурних складників і умов ефективної реалізації у процесі підвищення кваліфікації. У дослідженні використано комплекс теоретичних методів: аналіз і синтез наукових, нормативно-правових і стратегічних джерел, порівняльний та системний аналіз, узагальнення, концептуалізацію і теоретичне моделювання.

У результаті дослідження обґрунтовано доцільність розгляду освітнього вебсайту не лише як інформаційного ресурсу, а як багатофункціонального цифрового середовища професійного розвитку педагогів, що забезпечує самоосвіту, саморефлексію, професійну взаємодію та реалізацію формального, неформального й інформального навчання. Структуровано педагогічний потенціал освітніх вебсайтів і виокремлено його інформаційно-освітній, комунікативний, рефлексивно-оцінювальний, мотиваційний та інноваційний складники. Встановлено їхній взаємозв'язок із компонентами цифрової компетентності вчителя відповідно до міжнародних і національних рамкових документів. Визначено педагогічні, організаційні та управлінські умови ефективної реалізації педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів у системі підвищення кваліфікації.

Практична значущість дослідження полягає в можливості використання отриманих результатів для удосконалення програм післядипломної педагогічної освіти, розроблення цифрових освітніх середовищ і підвищення ефективності розвитку цифрової компетентності вчителів.

Ключові слова: інформаційно-цифрова компетентність, учитель, освітні вебсайти, післядипломна педагогічна освіта, професійний розвиток учителів, цифрове освітнє середовище.

Boiarska-Khomenko A. V. Pedagogical potential of educational websites in the development of digital competence of teachers in the system of postgraduate pedagogical education. The article provides a theoretical substantiation of the pedagogical potential of educational websites in developing teachers' digital competence within the system of postgraduate pedagogical education. The relevance of the study is обусловлена by ongoing educational digitalization, the regulatory consolidation of digital competence as a mandatory component of teachers' professional development, and the increasing role of the digital educational environment in in-service training. The article analyzes international and national framework documents that define requirements for the digital competence of teaching staff and substantiates the leading role of postgraduate pedagogical education in its formation and development.

The purpose of the article is to theoretically justify the pedagogical potential of educational websites as a factor in developing teachers' digital competence, to clarify their functional purpose, structural components, and the conditions for effective implementation in the process of in-service professional development. The study employs a set of theoretical methods, including analysis and synthesis of scholarly, legal-regulatory, and strategic sources; comparative and systemic analysis; generalization; conceptualization; and theoretical modeling.

The findings substantiate the feasibility of viewing an educational website not only as an information resource but also as a multifunctional digital environment for teachers' professional development that supports self-directed learning, self-reflection, professional interaction, and the implementation of formal, non-formal, and informal learning. The pedagogical potential of educational websites is structured and includes informational-educational, communicative, reflective-evaluative, motivational, and innovative components. Their interrelation with the components of teachers' digital competence is established in accordance with international and national framework documents. Pedagogical, organizational, and managerial conditions for the effective realization of the pedagogical potential of educational websites in the in-service training system are identified.

The practical significance of the study lies in the possibility of using the obtained results to improve postgraduate pedagogical education programs, design digital educational environments, and increase the effectiveness of teachers' digital competence development.

Keywords: information and digital competence, teachers, educational websites, postgraduate pedagogical education, teachers' professional development, digital educational environment.

Вступ. У сучасних умовах трансформації освіти цифрові технології перестали бути факультативним інструментом і стали невід'ємним складником

професійної діяльності педагога. Це підтверджується як міжнародними, так і національними ініціативами, так, Європейська Рамка цифрової компетентності для педагогів (DigCompEdu) визначає цифрову компетентність як багатовимірну характеристику, необхідну для якісної педагогічної діяльності та професійного розвитку у цифровому середовищі освіти (Digital Competence Framework for Educators, 2020).

В Україні формування та розвиток цифрової компетентності педагогів є предметом нормативних документів і рамкових стратегій держави. Зокрема, затверджена Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності визначає її як обов'язкову складову професійного розвитку вчителя і передбачає конкретні компетентності, що мають бути засвоєні у процесі післядипломної освіти (Pro zatverdzhennia Typovoi prohramy pidvyshchennia kvalifikatsii pedahohichnykh pratsivnykiv z rozvytku tsyfrovoi kompetentnosti, 2021).

Разом із цим, Рамка цифрової компетентності педагогічних працівників, рекомендована для застосування в Україні, підкреслює, що сучасний вчитель повинен мати не лише технічні навички, а й уміння ефективно використовувати цифрові інструменти в професійній діяльності, взаємодіяти в цифровому середовищі, забезпечувати кібербезпеку та етичне використання цифрових ресурсів (Kontseptualno-referentna Ramka tsyfrovoi kompetentnosti pedahohichnykh u naukovo pedahohichnykh pratsivnykiv, 2021). Аналіз наукових досліджень вказує на те, що саме система післядипломної педагогічної освіти має бути здатна забезпечити формування таких компетентностей у педагогів, але водночас існують суттєві виклики щодо інтеграції практичних інструментів і ресурсів у зміст підвищення кваліфікації (Samko, 2021).

Водночас цифрове середовище освіти стрімко розширюється за рахунок появи та функціонування численних освітніх вебсайтів і платформ, що пропонують інформаційні, комунікаційні та навчальні сервіси для вчителів. Незважаючи на наявність цих ресурсів, залишається недостатньо дослідженим їхній педагогічний потенціал саме як інструменту розвитку цифрової компетентності вчителів у контексті післядипломної педагогічної освіти. Враховуючи, що вебсайти можуть виконувати як роль джерела знань, так і майданчика для професійної взаємодії та самоосвіти, необхідним є системний науковий аналіз їхнього впливу на професійний розвиток учителя.

Останні роки відзначились значною кількістю наукових досліджень з питань цифровізації освіти і підвищення цифрової компетентності вчителів. Зокрема, А. Самко здійснила комплексний аналіз розвитку цифрової компетентності педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти з урахуванням нормативно-правових вимог, рамкових документів, умов і

чинників її формування, а також бар'єрів, що ускладнюють ефективне використання цифрових технологій у професійній діяльності вчителя з метою підвищення якості освіти (Samko, 2021).

С. Толочко на основі аналізу наукових джерел теоретично обґрунтувала сутність і специфіку цифрової компетентності педагогів, визначила напрями цифровізації закладів освіти та окреслила умови, шляхи й методи її формування і розвитку в системі післядипломної педагогічної освіти, зокрема в умовах дистанційного навчання (Tolochko, 2021). З. Рябова, Г. Єльнікова проаналізували трансформацію професійної компетентності педагогів в умовах цифровізації освіти з акцентом на структуру цифрових і гнучких навичок, використання сучасних електронних платформ, сервісів і вебінструментів у підвищенні кваліфікації, а також механізми забезпечення якості та ефективності освітніх послуг у цифровому середовищі (Riabova, 2020).

О. Васильєв теоретично обґрунтував необхідність переосмислення цифрової компетентності майбутніх викладачів в умовах активної інтеграції штучного інтелекту в освіту та визначив шість взаємопов'язаних і рівнозначних її засад (комп'ютерну й ІІІ-грамотність, аналітичне мислення, педагогічну майстерність, правову грамотність і професійну етику) як умову готовності педагога до ефективної професійної діяльності (Vasylev, 2025).

Отже, вивчення педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів у процесах підвищення кваліфікації педагогічних працівників є актуальним з огляду на вимоги державних програм, рамкових цифрових компетентностей і реальних освітніх практик, що сприяють підвищенню ефективності професійного зростання вчителя в умовах цифровізації освіти.

Мета та завдання. Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів як чинника розвитку цифрової компетентності вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти, уточненні їхнього функціонального призначення, структурних складників та умов ефективної реалізації у процесі підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети використано комплекс теоретичних методів, зокрема аналіз і синтез наукових, нормативно-правових та стратегічних документів з проблем цифровізації освіти й розвитку цифрової компетентності педагогів. Порівняльний аналіз і узагальнення наукових підходів до використання цифрових освітніх ресурсів у післядипломній педагогічній освіті. Системний і структурно-логічний аналіз для обґрунтування педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів та визначення його складників. Концептуалізацію й теоретичне моделювання для

встановлення взаємозв'язку між педагогічним потенціалом освітніх вебсайтів і компонентами цифрової компетентності вчителя.

Результати. У результаті теоретичного аналізу з'ясовано, що в системі післядипломної педагогічної освіти освітній вебсайт доцільно розглядати не лише як інформаційний ресурс, а як багатофункціональне цифрове середовище, що забезпечує професійну взаємодію педагогів, підтримує процеси самоосвіти та саморефлексії, а також виступає каналом реалізації формального, неформального й інформального навчання. Такий підхід узгоджується з положеннями європейських і національних рамкових документів, у яких цифрове середовище трактується як простір професійного розвитку та безперервного навчання педагогів ((Digital Competence Framework for Educators, 2020); Kontseptualno-referentna Ramka tsyfrovoi kompetentnosti pedahohichnykh u naukovo pedahohichnykh pratsivnykiv, 2021).

Уточнено, що освітній вебсайт у післядипломній освіті має відрізнятися від платформи управління навчанням (LMS), що, переважно, виконує функції організації та контролю освітнього процесу, а також від офіційного вебсайту установи, орієнтованого здебільшого на інформування. На відміну від них, професійні освітні вебсайти та портали забезпечують відкритий доступ до навчального контенту, можливості професійної комунікації, обміну досвідом і самостійного конструювання індивідуальних освітніх траєкторій педагогів, що відповідає сучасним підходам до підвищення кваліфікації дорослих (Samko, 2021; Tolochko, 2021).

Структурування педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів у системі післядипломної педагогічної освіти здійснювалося з урахуванням сучасних підходів до розвитку цифрової компетентності педагогів, принципів освіти дорослих і положень міжнародних та національних рамкових документів. Вихідною позицією стало розуміння цифрової компетентності як інтегративної професійної якості, що формується у взаємодії педагога з цифровим освітнім середовищем, а не лише через опанування окремих інструментів. Такий підхід закріплений у European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu), де цифрове середовище розглядається як простір професійної діяльності, співпраці та розвитку педагогів (Digital Competence Framework for Educators, 2020).

Методологічним підґрунтям структурування також слугував компетентнісний підхід, відповідно до якого підвищення кваліфікації педагогів спрямоване на розвиток здатності ефективно застосовувати цифрові технології у навчанні, оцінюванні та професійній комунікації. Це положення узгоджується з рекомендаціями OECD щодо цифрової трансформації освіти, де наголошується на необхідності поєднання інформаційних, комунікативних і

рефлексивних практик у професійному розвитку вчителів (Directorate for Education and Skills, 2025).

Важливим орієнтиром виступали принципи андрагогіки та безперервної освіти, які акцентують увагу на суб'єктності педагога, його внутрішній мотивації, здатності до саморефлексії та побудови індивідуальної освітньої траєкторії. Ці положення відображені у документах UNESCO щодо навчання впродовж життя та цифрової освіти дорослих (Digital learning and transformation of education, 2025).

Крім того, структура педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів формувалася на основі системного підходу, що передбачає розгляд вебсайту як багатофункціонального цифрового середовища, що інтегрує інформаційні, комунікативні, організаційні та інноваційні функції. Такий підхід відповідає сучасним уявленням про цифрові освітні екосистеми, представлені в аналітичних матеріалах European Commission щодо Digital Education Action Plan (Digital Education Action Plan: policy background, 2025).

Використання зазначених методологічних орієнтирів дало змогу науково обґрунтувати доцільність виокремлення інформаційно-освітнього, комунікативного, рефлексивно-оцінювального, мотиваційного та інноваційного складників педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів, які в сукупності забезпечують комплексний вплив на розвиток цифрової компетентності вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти.

З метою системного аналізу можливостей освітніх вебсайтів у розвитку цифрової компетентності вчителів педагогічний потенціал цих ресурсів було структуровано з урахуванням компетентнісного, системного та андрагогічного підходів, а також положень DigCompEdu, рекомендацій OECD і стратегічних документів Європейського Союзу у сфері цифрової освіти (Таблиця 1). Такий підхід дозволив розглядати освітній вебсайт як цілісне цифрове середовище, у якому поєднуються інформаційні, комунікативні, рефлексивні, мотиваційні та інноваційні можливості, що комплексно впливають на професійний розвиток педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти.

Таблиця 1

*Структура педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів у розвитку
цифрової компетентності вчителів*

Складник педагогічного потенціалу	Змістова характеристика	Компоненти цифрової компетентності, що розвиваються
Інформаційно-освітній	Забезпечує доступ до актуального навчального, методичного та нормативно-правового контенту, відкритих освітніх ресурсів, аналітичних матеріалів і рекомендацій для професійної діяльності педагога	Інформаційна грамотність, робота з цифровим контентом, здатність до навчання впродовж життя
Комунікативний	Створює умови для професійної взаємодії педагогів у цифровому середовищі, обміну досвідом, участі в професійних спільнотах і мережевій співпраці	Цифрова комунікація та колаборація, мережна взаємодія, професійна етика в цифровому середовищі
Рефлексивно-оцінювальний	Сприяє самооцінюванню рівня цифрової компетентності, отриманню зворотного зв'язку, аналізу результатів професійної діяльності та моніторингу освітніх досягнень	Рефлексивне мислення, оцінювання цифрової діяльності, відповідальне використання цифрових інструментів
Мотиваційний	Підтримує внутрішню мотивацію педагога до неперервного професійного розвитку, персоналізації навчання, професійної самореалізації та визнання результатів	Самоосвітня компетентність, мотивація до цифрового розвитку, автономність у навчанні
Інноваційний	Забезпечує інтеграцію нових цифрових інструментів, сервісів, елементів штучного інтелекту та відкритих технологічних рішень у процес підвищення кваліфікації	Інноваційне мислення, цифрова креативність, готовність до використання нових технологій

Розглянемо кожен із представлених у таблиці складників окремо.

Інформаційно-освітній складник педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів полягає у забезпеченні педагогів оперативним доступом до актуального навчального, методичного й нормативно-правового контенту, відкритих освітніх ресурсів, аналітичних матеріалів та рекомендацій для професійної діяльності. У системі післядипломної педагогічної освіти цей складник створює умови для самостійного оновлення знань, орієнтації в сучасних освітніх політиках і стандартах, а також формування навичок критичного відбору та опрацювання цифрової інформації, що є базовим елементом цифрової компетентності вчителя.

Комунікативний складник реалізується через можливості професійної взаємодії педагогів у цифровому середовищі, участі в мережевих спільнотах, обміну досвідом і спільного розв'язання професійних завдань. Освітні вебсайти виступають платформами горизонтальної комунікації, що сприяє формуванню культури цифрового професійного спілкування, розвитку навичок колаборації та дотримання етичних норм взаємодії в онлайн-середовищі, що відповідає сучасним вимогам до цифрової компетентності педагогів.

Рефлексивно-оцінювальний складник педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів пов'язаний із можливістю здійснення самооцінювання рівня власної цифрової компетентності, отримання зворотного зв'язку та аналізу результатів професійної діяльності. Використання цифрових інструментів моніторингу, опитувань і діагностичних матеріалів сприяє розвитку рефлексивного мислення педагога, усвідомленню сильних і проблемних аспектів цифрової діяльності та корекції індивідуальної траєкторії професійного розвитку.

Мотиваційний складник проявляється у створенні умов для персоналізації навчання, визнання професійних досягнень і підвищення залученості педагогів до процесів підвищення кваліфікації. Освітні вебсайти стимулюють внутрішню мотивацію до неперервного професійного розвитку завдяки можливості вибору освітніх ресурсів, самостійного визначення темпів навчання та публічної презентації результатів професійної діяльності, що є важливою передумовою сталого розвитку цифрової компетентності.

Інноваційний складник педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів пов'язаний з інтеграцією нових цифрових інструментів, сервісів, елементів штучного інтелекту та відкритих технологічних рішень у процес підвищення кваліфікації. Залучення педагогів до роботи з інноваційними цифровими ресурсами сприяє розвитку креативного та аналітичного мислення, готовності до експериментування й адаптації до змін у цифровому освітньому середовищі.

Аналіз педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів засвідчує, що його структурні складники корелюють із ключовими компонентами цифрової компетентності вчителя, визначеними в міжнародних і національних рамкових документах. Зв'язок педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів зі складниками цифрової компетентності вчителя проявляється не лише на рівні функціонального призначення окремих ресурсів, а насамперед у характері професійної діяльності педагога в цифровому середовищі. Інформаційно-освітній складник створює умови для систематичного оновлення професійних знань і формує здатність педагога орієнтуватися в цифрових інформаційних потоках, критично оцінювати достовірність джерел і доцільність використання цифрового контенту, що є підґрунтям розвитку інформаційно-цифрової грамотності як базового компонента цифрової компетентності.

Комунікативний складник педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів трансформує цифрову взаємодію з допоміжного елементу професійної діяльності в її органічну складову, забезпечуючи залучення педагогів до професійних мереж, спільнот практики та колективного продукування знань. Саме в процесі такої взаємодії формується здатність до ефективної цифрової комунікації та співпраці, дотримання етичних норм і відповідального професійного спілкування в онлайн-середовищі.

Рефлексивно-оцінювальний складник сприяє переходу від інтуїтивного використання цифрових технологій до усвідомленої та відповідальної цифрової діяльності. Механізми самооцінювання, зворотного зв'язку та моніторингу, реалізовані через освітні вебсайти, дозволяють педагогам аналізувати власний рівень цифрової компетентності, співвідносити його з професійними вимогами та коригувати індивідуальні траєкторії професійного розвитку.

Мотиваційний складник педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів пов'язаний із посиленням внутрішньої мотивації педагогів до неперервного професійного розвитку, що є ключовою умовою реалізації принципу навчання впродовж життя. Можливості персоналізації навчання, визнання результатів професійної діяльності та професійної самопрезентації сприяють формуванню стійкої готовності педагога до постійного оновлення цифрових компетентностей.

Інноваційний складник забезпечує залучення педагогів до освоєння та апробації нових цифрових інструментів, сервісів і технологічних рішень, що розширює межі професійної діяльності та стимулює розвиток креативного й аналітичного мислення. Саме через інноваційні практики використання освітніх вебсайтів формується здатність педагогів адаптуватися до змін цифрового освітнього середовища та інтегрувати нові технології в навчальний процес.

Результати аналізу засвідчують, що наявність освітнього вебсайту сама по собі не гарантує розвитку цифрової компетентності педагогів, а ефективність його використання зумовлюється сукупністю педагогічних, організаційних та управлінських умов. Передусім, йдеться про якісне методичне наповнення, що має відповідати сучасним освітнім потребам педагогів, бути актуальним, практикоорієнтованим і корельованим із професійними стандартами та рамками цифрової компетентності. Саме така спрямованість цифрового контенту визначається в DigCompEdu, де наголошується на необхідності поєднання інформаційної насиченості з педагогічною доцільністю цифрових ресурсів (Digital Competence Framework for Educators, 2020).

Не менш важливою умовою є педагогічний супровід використання освітніх вебсайтів, що передбачає тьюторську підтримку, фасилітацію навчання дорослих і стимулювання рефлексії професійного досвіду. Відповідно до

рекомендацій UNESCO, цифрові ресурси набувають освітньої цінності лише за умови їх включення в цілісний педагогічний процес, орієнтований на суб'єктність і автономність дорослого учня (Digital learning and transformation of education, 2025).

Ефективність реалізації педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів значною мірою залежить від інтеграції цих ресурсів у програми підвищення кваліфікації педагогів. Освітні вебсайти мають бути не додатковим, а структурним елементом програм післядипломної педагогічної освіти, що забезпечує реалізацію формального, неформального та інформального навчання. Такий підхід відповідає положенням Digital Education Action Plan Європейського Союзу, де цифрові платформи та вебресурси розглядаються як складники освітніх екосистем (Digital Education Action Plan: policy background, 2025).

Водночас, ключовою умовою ефективного використання освітніх вебсайтів є цифрова готовність самих педагогів, що охоплює не лише технічні навички, а й мотивацію, здатність до самонавчання, критичного мислення та відповідального використання цифрових технологій. За даними аналітичних звітів OECD, саме недостатній рівень цифрової готовності педагогів часто виступає стримувальним чинником цифрової трансформації освіти (Digital learning and transformation of education, 2025).

Окрему роль у реалізації педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів відіграє управлінська підтримка системи післядипломної педагогічної освіти, що передбачає нормативне забезпечення, інституційну координацію, інвестиції в цифрову інфраструктуру та створення умов для професійного розвитку педагогів. Управлінський вимір цифровізації освіти підкреслюється також у матеріалах UNESCO та OECD, де наголошується на відповідальності освітніх інституцій за формування сприятливого цифрового освітнього середовища.

Отже, ефективна реалізація педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів можлива лише за умови поєднання якісного методичного контенту, педагогічного супроводу, інтеграції вебресурсів у програми підвищення кваліфікації, належного рівня цифрової готовності педагогів та системної управлінської підтримки. Саме така сукупність умов забезпечує перехід від формального використання освітніх вебсайтів до їх реальної педагогічної дії в розвитку цифрової компетентності вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти.

Обговорення. Порівняльний аналіз результатів цього дослідження з попередніми науковими напрацюваннями з проблем цифровізації освіти засвідчує їх концептуальну наступність і водночас розширення наявних підходів до розвитку цифрової компетентності педагогів. Так, у дослідженнях

А. Самко цифрова компетентність учителя розглядається крізь призму нормативно-правового забезпечення, умов і бар'єрів її формування в системі післядипломної педагогічної освіти. Отримані нами результати узгоджуються з цими висновками, проте деталізують їх на рівні конкретного цифрового освітнього середовища – освітніх вебсайтів, які у статті обґрунтовано як окремий педагогічний ресурс, а не допоміжний інформаційний інструмент.

Положення С. Толочко щодо сутності та специфіки цифрової компетентності педагогів, а також визначених нею шляхів і методів її розвитку в умовах післядипломної освіти отримали подальший розвиток у нашому дослідженні через структурування педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів. Якщо в попередніх працях акцент зроблено, переважно, на загальних напрямках цифровізації та організаційних аспектах дистанційного навчання, то в цій статті цифрове середовище розглянуто як багатовимірний педагогічний механізм, що поєднує інформаційно-освітні, комунікативні, рефлексивні, мотиваційні та інноваційні можливості.

Дослідження З. Рябової та Г. Єльнікової, присвячені трансформації професійної компетентності педагогів і розвитку цифрових та гнучких навичок, корелюють із результатами нашої роботи в частині визнання комплексного характеру цифрової компетентності. Водночас, запропонований у статті підхід розширює ці напрацювання шляхом обґрунтування ролі освітніх вебсайтів як середовища інтеграції цифрових і *soft skills* у процесі підвищення кваліфікації, а не лише як платформи для реалізації окремих навчальних функцій.

Окремої уваги заслуговує співвіднесення результатів дослідження з позицією О. Васильєва щодо необхідності переосмислення цифрової компетентності педагогів в умовах активної інтеграції штучного інтелекту в освіту. Поділяючи тезу про багатокомпонентну природу цифрової компетентності, у цій статті зроблено акцент на освітніх вебсайтах як середовищі, здатному забезпечити цілісне поєднання технічних, аналітичних, етичних і професійних аспектів цифрової діяльності педагога в післядипломній освіті.

Отже, на відміну від попередніх досліджень, у яких цифрова компетентність педагогів розглядалася переважно з позицій нормативного регулювання, інструментального забезпечення або окремих педагогічних технологій, у цій статті запропоновано системний підхід до аналізу педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів як механізму розвитку цифрової компетентності вчителів. Це дозволяє перейти від декларативного використання цифрових ресурсів до їх усвідомленого педагогічного застосування в системі післядипломної педагогічної освіти.

Висновки. У статті здійснено теоретико-аналітичне осмислення проблеми розвитку цифрової компетентності вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти крізь призму використання освітніх вебсайтів як цілісного цифрового освітнього середовища. Уточнено педагогічний зміст поняття «освітній вебсайт» та обґрунтовано доцільність його розгляду не лише як інформаційного ресурсу, а як інструменту професійної взаємодії, самоосвіти й реалізації формального, неформального та інформального навчання педагогів. На основі компетентнісного, системного та андрагогічного підходів структуровано педагогічний потенціал освітніх вебсайтів і визначено його інформаційно-освітній, комунікативний, рефлексивно-оцінювальний, мотиваційний та інноваційний складники. Встановлено взаємозв'язок між цими складниками та компонентами цифрової компетентності вчителя відповідно до міжнародних і національних рамкових документів, що дозволило обґрунтувати комплексний характер впливу освітніх вебсайтів на професійний розвиток педагогів. Визначено педагогічні, організаційні та управлінські умови ефективної реалізації педагогічного потенціалу освітніх вебсайтів у системі підвищення кваліфікації, що забезпечують перехід від формального використання цифрових ресурсів до їх усвідомленої педагогічної дії.

ЛІТЕРАТУРА:

- Digital Competence Framework for Educators (DigCompEdu), 2020. URL : https://joint-research-centre.ec.europa.eu/digcompedu_en
- Digital Education Action Plan: policy background, 2025. URL : <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/plan>
- Digital learning and transformation of education, 2025. URL : <https://www.unesco.org/en/digital-education>
- Directorate for Education and Skills, 2025. URL : <https://www.oecd.org/en/about/directorates/directorate-for-education-and-skills.html>
- Бойчук Ю., Боярська-Хоменко А. Досвід інновацій загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів. *Дидактика*, 2021. Вип. 3. С. 37-43 <https://doi.org/10.5281/zenodo.5972567>
- Боярська-Хоменко А.В., Собченко Т.М. Інноваційні методи навчання у професійній освіті. *Український педагогічний журнал*, 2025. Вип. 2. С. 105-114. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2025-2-105-114>
- Васильев О. В. Теоретико-методичні засади розвитку цифрової компетентності майбутніх викладачів в умовах інтеграції штучного інтелекту в освітню сферу. *Академічні візії*. 2025. Вип. 43/2025. С. 1-15.
- Концептуально-референтна Рамка цифрової компетентності педагогічних й науково педагогічних працівників, 2021. URL : https://osvita.diia.gov.ua/uploads/0/2622-ramka_cifrovoi_kompetentnosti_pedagogicnih_i_naukovo_pedagogicnih.pdf
- Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності, 2021. URL : <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-programi-pidvishennya-kvalifikaciyi-pedagogicnih-pracivnikiv-z-rozvitku-cifrovoyi-kompetentnosti>

- Рябова З.В., Єльнікова Г.В. Професійне зростання педагогів в умовах цифрової освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Том 80. №6. С. 369-385
- Самко А.М. Цифрова компетентність педагогічного персоналу в системі післядипломної педагогічної освіти. *Освітня аналітика України*. 2021. № 2 (13). С. 33-43. DOI : 10.32987/2617-8532-2021-2-33-43
- Толочко С. В. Цифрова компетентність педагогів в умовах цифровізації закладів освіти та дистанційного навчання. *Вісник Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка. Серія: педагогічні науки*. 2021. № 13 (169). С. 28-35. DOI: 10.5281/zenodo.5077823

REFERENCES:

- Boiarska-Khomenko, A.V., Sobchenko, T.M. (2025). Innovatsiini metody navchannia u profesiinii osviti [Innovative teaching methods in vocational education]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal*. Vyp. 2. S. 105-114. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2025-2-105-114> [in Ukrainian].
- Boichuk, Yu., Boiarska-Khomenko, A. (2021). Dosvid innovatsii zahalnopedahohichnoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv [Experience of innovations in general pedagogical training of future teachers]. *Dydaktyka*. Vyp. 3. S. 37-43 <https://doi.org/10.5281/zenodo.5972567> [in Ukrainian].
- Digital Competence Framework for Educators (DigCompEdu), 2020. URL : https://joint-research-centre.ec.europa.eu/digcompedu_en
- Digital Education Action Plan: policy background, 2025. URL : <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/plan>
- Digital learning and transformation of education, 2025. URL : <https://www.unesco.org/en/digital-education>
- Directorate for Education and Skills, 2025. URL : <https://www.oecd.org/en/about/directorates/directorate-for-education-and-skills.html>
- Kontseptualno-referentna Ramka tsyfrovoy kompetentnosti pedahohichnykh y naukovy pedahohichnykh pratsivnykiv [Conceptual and Reference Framework for Digital Competence of Pedagogical and Scientific Pedagogical Workers], 2021. URL : https://osvita.dii.gov.ua/uploads/0/2622-ramka_cifrovoy_kompetentnosti_pedagogicnih_j_naukovo_pedagogicnih.pdf [in Ukrainian].
- Pro zatverdzhennia Typovoi prohramy pidvyshchennia kvalifikatsii pedahohichnykh pratsivnykiv z rozvytku tsyfrovoy kompetentnosti [On Approval of the Standard Program for Advanced Training of Pedagogical Workers on the Development of Digital Competence], 2021. URL : <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-programi-pidvishchennya-kvalifikaciyi-pedagogicnih-pracivnykiv-z-rozvitku-cifrovoyi-kompetentnosti> [in Ukrainian].
- Riabova, Z.V., Yelnykova, H.V. (2020). Profesiine zrostannia pedahohiv v umovakh tsyfrovoy osvity [Professional Growth of Teachers in Digital Education]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia*. Tom 80. №6. S. 369-385. [in Ukrainian].
- Samko, A.M. (2021). Tsyfrova kompetentnist pedahohichnoho personalu v systemi pisliadyplomnoi pedahohichnoi osvity [Digital competence of teaching staff in the system of postgraduate pedagogical education.]. *Osvitnia analytika Ukrainy*. № 2 (13). S. 33-43. DOI : 10.32987/2617-8532-2021-2-33-43 [in Ukrainian].
- Tolochko, S. V. (2021). Tsyfrova kompetentnist pedahohiv v umovakh tsyfrovizatsii zakladiv osvity ta dystantsiinoho navchannia [Digital competence of teachers in the conditions of digitalization of educational institutions and distance learning]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Chernihivskiy kolehium" imeni T. H. Shevchenka. Serii: pedahohichni nauky*. № 13 (169). S. 28-35. DOI: 10.5281/zenodo.5077823 [in Ukrainian].
- Vasyliiev, O.V. (2025). Teoretyko-metodychni zasady rozvytku tsyfrovoy kompetentnosti maibutnikh vykladachiv v umovakh intehratsii shtuchnoho intelektu v osvitu sferu [Theoretical and methodological principles of developing digital competence of future

teachers in the context of integrating artificial intelligence into the educational sphere].
Akademichni vizii. Вуп. 43/2025. С. 1-15. [in Ukrainian].

Інформація про автора:

Боярська-Хоменко Анна Володимирівна:
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-1818-3074>; доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки, вчений секретар, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, вул. Валентинівська, 2, м. Харків, Україна 61000
e-mail: anna.boyarskahomenko@hnpu.edu.ua

Information about the author:

Boiarska-Khomenko Anna Volodymyrivna:
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-1818-3074>; Dr. hab. in Pedagogy, Associate Professor, professor of the Department of Educology and Innovative Pedagogy, Scientific Secretary, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Valentynivska street, 2, Kharkiv, Ukraine 61000
e-mail: anna.boyarskahomenko@hnpu.edu.ua

Цитуйте цю статтю як: Боярська-Хоменко А. В. Педагогічний потенціал освітніх вебсайтів у розвитку цифрової компетентності вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2025. № 59. С. 85-98.
DOI:<https://doi.org/10.34142/23128046.2025.59.05>

Дата надходження статті до редакції: 12.11.2025

Стаття прийнята до друку: 27.11.2025